

**ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ**

18 37

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ОТБРАНА
Г-Н ХРИСТО ГАДЖЕВ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям аргументирано предложение за изменение на законопроект за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, № 49-454-01-53 г., внесен от народните представители Христо Гаджев, Томислав Дончев, Теменужка Петкова, Йордан Цонев, Валентин Радев, Мюмюн Мюмюн, Младен Маринов, Александър Вълчев, Радослав Рибарски, Ивайло Мирчев, Калоян Икономов, Ангел Георгиев, Ивелин Първанов, Славчо Крумов, Атанас Зафиров и Манол Манолов на 12 април 2024 г., приет на първо гласуване на 22 април 2024 г., както следва:

1. Параграф 1 се изменя така:

„§ 1. В чл. 142, ал. 2, т. 1, буква „а“, подбуква „бб“ се изменя така: „бб) за подготовка за изпълнение на военна служба като професия в размер не по-малко от 0,25 от базата по чл. 212, ал. 3.“

2. Създава се нов § 2:

„§ 2. В чл. 188, ал. 2, т. 4 след думата „научноизследователска“ се поставя запетая и се добавя „развойна дейност в информационните технологии“.“

3. Параграф 2 става § 3 и се изменя така:

„§ 3. В чл. 212 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Военнослужещите имат право на основно месечно възнаграждение, състоящо се от:

1. възнаграждение в съответствие със заеманата длъжност и
2. възнаграждение за присвоеното им военно звание.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Базата за определяне размера на основното месечно възнаграждение по ал. 1 за най-ниската длъжност се определя ежегодно въз основа на средната работна заплата за страната за второто тримесечие на предходната година, съобразно данни от Националния статистически институт, като основното месечно възнаграждение се увеличава с коефициент спрямо базата, както следва:

1. за офицери - не по-малко от 1,2;
2. за офицерски кандидати, сержанти и войници - не по-малко от 1,0.“.

3. Създава се ал. 4:

„(4) Базата по ал. 3 и по чл. 295, ал. 4 се определя с акт на министъра на отбраната ежегодно през първия месец на всяка година.“

4. Създава се ал. 5:

„(5) Месечното възнаграждение по ал. 1, т. 1 на военнослужещите, заемащи ключови длъжности, може да надвишава с до 80 на сто размера на месечното възнаграждение по ал. 1, т. 1 в съответното длъжностно ниво, определено в акта на министъра на отбраната по ал. 2.“

4. Създават се § 4-7:

„§ 4. Чл. 288 се изменя така:

„Чл. 288. Цивилните служители по чл. 283 могат да бъдат награждавани с отличия и награди, в това число с наградни знаци, парични и предметни награди, от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.“

§ 5. В чл. 295 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите „основната месечна заплата“ се заменят с „месечната заплата“.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Основната месечна заплата за цивилните служители, работещи по трудово правоотношение в Българската армия и в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, за които не се прилагат Законът за държавния служител и чл. 107а от Кодекса на труда, се образува от месечната заплата за длъжност по ал. 2 и добавката за работа по чл. 297, ал.1.“

3. Създава се ал. 4:

„(4) Базата за определяне размера на основната месечна заплата за най-ниската длъжност на цивилните служители по ал. 3 е средната работна заплата за страната за второто тримесечие на предходната година съобразно данни на Националния статистически институт, като основната месечна заплата се увеличава с коефициент спрямо базата, както следва:

1. за висше образование – не по-малко от 0,8;

2. до средно образование включително – не по-малко от 0,6.“

4. Създават се ал. 5-7:

„(5) Месечната заплата за длъжност на цивилните служители по ал. 2, заемащи ключови длъжности, може да надвишава с до 80 на сто размера на месечната заплата за съответната длъжност, определена в акта на министъра на отбраната по ал. 2.

(6) Индивидуалната основна месечна заплата на цивилните служители по служебно правоотношение и по чл. 107а от Кодекса на труда от Министерството на отбраната и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, в които се изпълнява и военна служба, може да надвишава с до 50 на сто максималния размер на основната месечна заплата за съответното ниво и степен, определена в наредбата по чл. 67, ал. 3 от Закона за държавния служител.

(7) Редът и начинът за определяне на конкретния размер на индивидуалните основни месечни заплати на цивилните служители по ал. 6 се определя с акт на министъра на отбраната.“

§ 6. В чл. 296, ал. 1, т. 1 думите „основното месечно възнаграждение“ се заменят с „определената месечна заплата за длъжност по чл. 295, ал. 2“.

§ 7. В § 1 от допълнителните разпоредби се създава т. 35:

„35. Ключови длъжности“ са определени от министъра на отбраната длъжности, оказващи критично влияние върху функционирането на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, въз основа на методика, утвърдена с негова заповед.“

5. В подразделението „Преходни и заключителни разпоредби“ се създават § 8-11:

„§ 8. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на отбраната издава актовете по прилагането му.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет по предложение на министъра на отбраната привежда правилника за прилагане на закона в съответствие с този закон.

§ 9. (1) В едномесечен срок от определянето на началните и

максималните размери на месечните заплати за длъжностите на цивилните служители по чл. 295, ал. 2 работодателите по чл. 291 определят основните им месечни заплати в съответствие с чл. 295, ал. 3 и допълнително възнаграждение за прослужено време или трудов стаж и професионален опит по чл. 296, ал.1, т.1.

(2) Брутните месечни заплати на служителите по ал.1 се определят така, че същите, намалени с дължимия данък и задължителните осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, да не са по-ниски от получаваните до този момент брутни месечни заплати, намалени с дължимите задължителни осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, и дължимия данък.

(3) До определянето на основните месечни заплати на цивилните служители по реда на ал.1 на същите се заплащат заплатите, определени по досегашния ред.

§ 10. В двумесечен срок от влизането в сила на този закон се актуализират индивидуалните основни месечни заплати на правоимащите цивилни служители по служебно правоотношение и по чл. 107а от Кодекса на труда от Министерството на отбраната и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, в които се изпълнява и военна служба, в съответствие с акта на министъра на отбраната по чл. 295, ал.7.

§ 11. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон, на постоянния секретар на отбраната се определя еднократно нов размер на индивидуалната основна месечна заплата равен на сумата от месечното възнаграждение на началника на отбраната по чл. 212 и чл. 213.“

6. Параграф 3 става § 12 и се изменя така:

„**§ 12.** Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на § 1, § 3, т. 2 и 3, и § 5, т. 3, които влизат в сила от 1 януари 2025 г.“

Христо Гугелев

ВНОСИТЕЛ:

МОТИВИ

1. Предвижда се възможността осъществяването на развойна дейност чрез сключване на граждански договор от военнослужещия да не попада под рестрикциите за несъвместимост с изпълнение на военната служба. С осъществяването на научноизследователската и развойна дейност в сферата на информационните технологии военнослужещите увеличават потенциала си от знанията и умения, които могат да бъдат използвани при разработването на нови фундаментални и приложни изследвания в сферата на информационните технологии в полза на Министерството на отбраната.

Във високо конкурентния пазар на ИТ труда в България, Министерството на отбраната следва да прилага ефективни стратегии за мотивиране на екипите си и да предлага атрактивни предимства, за да задържа най-добрите ИТ специалисти сред военнослужещите.

2. Системата за защита на националната сигурност се състои от държавни органи и структури, които осъществяват дипломатическа, отбранителна, разузнавателна, контраразузнавателна, оперативно-издирвателна, правоохранителна и охранителна дейност и които са представени в Съвета по сигурността към Министерския съвет.

Съгласно § 1, т. 1в от допълнителните разпоредби на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, силите от системата за национална сигурност на Република България включват Министерство на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“, Национална служба за охрана, Държавна комисия по сигурността на информацията, военни съдилища и прокуратури.

При защита на националната сигурност тези структури осъществяват своята дейност в тясно сътрудничество, взаимодействие и координация помежду си. За недопускане на изкривявания в системата за национална сигурност с редица нормативни актове за тези служители се определят еднакви условия – начин на формиране на основното месечно възнаграждение и допълнителните възнаграждения; брой на обезщетенията при освобождаване; порционни пари; изисквания за пенсиониране и др. (Закон за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закон за Министерството на вътрешните работи, Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража, Закон за Държавна агенция „Национална сигурност“, Закон за Националната служба за охрана, Закон за Държавна агенция „Разузнаване“ и Кодекс за социално осигуряване).

Същевременно, с приемането на ЗИД за Закона за Министерството на вътрешните работи, обн. ДВ, бр. 19 от 2024 г., за държавните служители по Закона за МВР от 01.01.2025 г. се въведе нова система за определяне на основното месечно възнаграждение, основаваща се нова база - средна работна заплата за страната за второто тримесечие на предходната година,

според данни от Националния статистически институт /НСИ/. Месечното възнаграждение ще се увеличава със специфичен коефициент в зависимост от заеманата длъжност. За най-ниската изпълнителска длъжност коефициентът е установен на не по-малко от 1,2, докато за младша изпълнителска длъжност – на не по-малко от 1,0, а за цивилните служители по трудово правоотношение на 0,8 за висше образование и 0,6 за средно образование. С този акт служителите по Закона за МВР се поставят в привилегировано положение спрямо военнослужещите и цивилните служители от системата за отбрана, което ще доведе до прехвърляне на човешки ресурс от Министерството на отбраната към Министерството на вътрешните работи.

В момента във въоръжените сили е наличен некомплект вариращ около 6 000 длъжности за военнослужещи и 450 за цивилни служители като предотвратяването на увеличаване на некомплекта от личен състав и задържането му на служба е основен приоритет в тази сложна и напрегната обстановка на фона на войната в Украйна, все по-засилващия се бежанския натиск на границата, изпълнение на изискванията, произтичащи от членството ни в международни организации, участието в операции и мисии извън територията на страната и др.

Също така, придобиването на ново въоръжение и техника залага все по-високи разходи на финансови, материални и времеви ресурси за подготовка на личния състав за достигане на необходимото ниво за пълното му функционално използване през останалия период на военна служба. За тази цел е необходимо да се постигне адекватен жизнен стандарт и конкурентоспособност на пазара на труда, вкл. и в сектор „Сигурност“.

С приемането на § 1, § 3, т. 1, 2 и 3, § 5, т.1, 2 и 3, и § 6 от законопроекта ще се постигне:

- намаляване на съществуващите дефицити от отбранителни способности, особено в направление привличане и задържане на човешки ресурс в системата;
- повишаване привлекателността на военната професия;
- запазване на паритета на служителите от системата за национална сигурност;
- подобряване на заплащането на цивилните служители по трудово правоотношение в БА и СППМО с цел конкурентност на пазара на труда, в т.ч. чрез въвеждане на нов механизъм за определяне на основната им месечна заплата, който ще се състои от два компонента-месечна заплата за длъжност и добавка за работа в МО, СППМО и БА, без това да води до намаляване на досегашните им възнаграждения;
- актуализация и на стипендията на курсантите за подготовка за изпълнение на военна служба като професия;
- механизъм за индексация, която да е социално поносима и отразява реалното ниво на заплащане в страната;

- предвидимост на разходите за отбрана в Закона за държавния бюджет за следващата календарна година.

3. С направените предложения в § 3, т. 4 (създаване на ал. 5 в чл. 212) във връзка с § 3, т. 1 (прецизиране на чл. 212, ал. 1) от законопроекта се въвежда възможност възнаграждението за заемана длъжност на военнослужещите по чл. 212, ал.1, т. 1, които са назначени на ключови длъжности, да надвишава с до 80 на сто размера на месечното възнаграждение по чл. 212, ал.1, т. 1 в съответното длъжностно ниво, определено в акта на министъра на отбраната по чл. 212, ал. 2. Аналогична възможност се предвижда и в § 5, т. 4 (създаване на ал. 5 в чл. 295) по отношение цивилните служители по трудово правоотношение в Българската армия и в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, за които не се прилага Законът за държавния служител и чл. 107а от Кодекса на труда, заемащи ключови длъжности. В § 7 се дава определение на понятието „ключови длъжности“. Това са длъжности, оказващи критично влияние върху функционирането на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, които ще се определят от министъра на отбраната въз основа на методика, утвърдена с негова заповед. Ключовите длъжности изискват специализирани знания, умения и качества, които могат да се придобият само чрез продължителна подготовка.

Направеното предложение за по-високи месечни възнаграждения за длъжност на военнослужещите и основни месечни заплати на цивилните служители на ключови длъжности цели запазване на заетите в системата висококвалифицирани специалисти (в сферата на информационните технологии, в областта на летателната експлоатация, лицензиране на авиационния персонал, летателна годност на военните въздухоплователни средства, придобиването и експлоатацията на ново високотехнологично въоръжение и техника, академичния състав във военните академии, висшите военни училища и научните организации и др.). Заплащането на служителите в МО, СППМО и БА изостава от средното ниво на заплащане в държавата и целта е чрез тази мярка (аналогично на нормативната уредба за държавните служители и лицата по чл. 107а от КТ- чл. 7, ал.2, 6-8 от Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация), да се спре отлива на високоспециализирани кадри към други ведомства и частния сектор. Предложените промени ще решат съществуващи проблеми в МО, СППМО и БА, насочени към запазването на капацитета на персонала на определени длъжности, за чието заемане се изисква специфична експертиза, формирана в рамките на системата за отбрана.

4. Законът за отбраната и въоръжените сили на Република България /ЗОВСРБ/ е специален закон спрямо Закона за администрацията и разпоредбата на чл. 77, ал. 2 от него регламентира структура на министерството, различаваща се от тази на останалите министерства - Щаб на отбраната, обща и специализирана администрация. Това произтича от факта, че тази структура и личния състав в нея следва да обезпечат министъра на отбраната при осъществяването на правомощията му, но не само като централен едноличен орган на изпълнителната власт /каквото се явява по смисъла на Закона за администрацията/, а и правомощията, свързани с дейността му по ръководство и командване на въоръжените сили /арг. чл. 77, ал.1 от ЗОВСРБ/. В този смисъл администрацията на Министерството на отбраната има много по-широки функции, от тези предвидени в чл. 5 от Закона за администрацията. Това респективно изисква в министерството да се предвиждат длъжности, както за държавни служители, назначени при условията и по реда на Закона за държавния служител, така и за военнослужещи, назначени при условията и по реда на ЗОВСРБ. За последните е приет нарочен Класификатор на длъжностите за военнослужещите от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, който не изключва изпълнението на длъжности в министерството, част от които са и тези в Щаба на отбраната-стратегически щаб на въоръжените сили, интегриран в Министерството на отбраната /арг. чл. 77, ал.3 от ЗОВСРБ/.

Министерството на отбраната, Институтът по отбрана, служба „Военна полиция“ и Служба „Военно разузнаване“ са единствените административни структури в страната, в които равностойни с оглед конкретните отговорности и обем от задължения длъжности, се заемат от държавни служители /цивилни служители по ЗОВСРБ/ и военнослужещи по силата на специалните закони, при отчитане спецификата в експертизата на двата вида служители. Те съвместно формират административните звена и от съвместната им дейност, ефективност и ефикасност се формира оценката на цялото административно звено.

Основните месечни заплати на държавните служители, на служителите по трудово правоотношение във ведомството, съответно основните месечни възнаграждения на военнослужещите се определят по различен начин според предвиденото, съответно в чл. 67 от Закона за държавния служител, чл. 107а от Кодекса на труда и чл. 212 от ЗОВСРБ. Съществуват различия в уредбата и по отношение на допълнителните възнаграждения, които могат да получават посочените категории служители, в т.ч. невъзможността да се изплаща напр. допълнително възнаграждение за специфични условия на труд на държавните служители и лицата по чл. 107а от Кодекса на труда. Военнослужещите получават и допълнително възнаграждение за продължителна служба по чл. 213 от ЗОВСРБ, докато за държавните служители и служителите по чл. 107а от

Кодекса на труда такава уредба не е предвидена. Това задълбочава още повече различията и в този смисъл държавните служители и лицата по чл. 107а от Кодекса на труда се оказват в неравностойно положение по отношение размера на определените им в съответствие с действащата нормативна уредба основни месечни заплати спрямо брутните месечни възнаграждения на военнослужещите в министерството. Следва да се има предвид факта, че посоченото се отнася за всички длъжности във ведомството, тъй като различните категории служители заемат равни по степен на отговорност и обем от задължения длъжности, както като експертен състав, така и като ръководен в отделните административни звена на общата, специализираната администрация и в Щаба на отбраната. Следва да се отбележи, че е различен и механизмът на увеличаване на основните минимални месечни заплати, съответно основни месечни възнаграждения на държавните служители и цивилните служители по чл. 107а от Кодекса на труда и военнослужещите по ЗОВСРБ. Докато при последните се извършва при условия, определени в акт на министъра на отбраната, то при държавните служители и лицата по чл. 107а от Кодекса на труда следва да се съблюдават правилата, определени в Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация, в т.ч. и въз основа на годишната оценка на изпълнението на длъжността (последното обаче в резултат на нормативните промени в посочената наредба оказва все по-ограничено въздействие).

Предвид горепосоченото и спецификата в организацията на работа в Министерството на отбраната и посочените структури, и за недопускане на дискриминационно третиране на държавните служители от тези ведомства и поставянето им в неблагоприятно положение, произтичащо от привидно неутрални разпоредби, с § 5 (създаването на ал. 6 и 7 в чл. 295) от законопроекта се предлага създаването на нарочна разпоредба в ЗОВСРБ, която да позволи индивидуалната основна месечна заплата на цивилните служители по служебно правоотношение и по чл. 107а от Кодекса на труда от Министерството на отбраната и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, в които се изпълнява и военна служба, да може да надвишава с до 50 на сто максималния размер на основната месечна заплата за съответното ниво и степен, определена в наредбата по чл. 67, ал. 3 от Закона за държавния служител. По този начин при назначаване на държавни служители или лица по чл. 107а от Кодекса на труда ще може да им се определят основни месечни заплати в размер, съответстващ на достигнато ниво на заплатите за съответната длъжност в рамките на съответното административно ниво. От друга страна при увеличение на основни месечни заплати, в посочените в Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация хипотези, ще може да им се определи такава заплата, която да отчита предвидения в чл. 12, ал. 2 от наредбата и определен от органа по назначаване максимално допустим процент увеличение

съобразно получената годишна оценка на изпълнението на длъжността. Редът и начинът за определяне на конкретния размер на индивидуалните основни месечни заплати на цивилните служители в тези случаи ще се определя с акт на министъра на отбраната.

5. Предвид факта, че съгласно чл. 79, ал. 1 от ЗОВСРБ постоянният секретар на отбраната е най-висшия държавен служител в Министерството на отбраната, се предлага създаване на нарочна разпоредба с еднократно действие (§ 11), по силата на която еднократно да се определи индивидуалната му основна месечна заплата, съпоставяйки я със сумата от месечното възнаграждение на началника на отбраната по чл. 212 и чл. 213 от ЗОВСРБ. Аргумент за горното е факта, че мотивите за създаването на длъжността постоянен секретар на отбраната през 2010 г. се основават на идеята той и началникът на отбраната да са две равнопоставени длъжности, на които се назначава цивилно лице - висшият държавен служител в Министерството на отбраната, съответно военнослужещ - най-старшият офицер с висше военно звание, за срок 4 години. За постоянния секретар на отбраната и за началника на отбраната законодателят регламентира определени функции и отговорности, които осъществяват самостоятелно, но в някои случаи това води и до издаването на съвместни актове или изпълнение на съвместни задачи. Това предполага тяхната основна месечна заплата, съответно основно месечно възнаграждение да бъдат сходни, като се отчита специфичната компетентност, съответно на цивилната и на военната експертиза. Тази специфика води до запазване на разликата в brutните възнаграждения на двете длъжности, тъй като началникът на отбраната ще продължи да получава допълнителни възнаграждения за изпълнение на военната му служба по чл. 214 от ЗОВСРБ. След прилагане на предложената разпоредба, при следващо увеличаване на основната месечна заплата на постоянния секретар на отбраната ще се прилага предложената разпоредба на чл. 295, ал. 6, както и по отношение на новоназначения такъв.

6. С цел унифициране на видовете награди за различните видове служители – военнослужещи и цивилни служители по трудово и служебно правоотношение, е необходимо да се извърши промяна в ЗОВСРБ, като изрично се предвиди, че цивилните служители, в това число държавните служители и служителите по чл. 107а КТ, могат да получават парични и предметни награди. В настоящия момент чл. 88 от Закона за държавния служител не се дава право на държавните служители да се награждават с такъв вид награди, но с оглед преодоляване на неравностойното третиране на този вид служители спрямо останалите в системата, няма пречка в ЗОВСРБ, като специален закон, да се уреди нещо различно от предвиденото в чл. 88 от ЗДСл.

Следва да се посочи, че това няма да е законодателен прецедент, доколкото в Закона за Министерството на вътрешните работи е предвидена възможността държавните служители да получават парични награди съгласно чл. 191 и 192, във връзка с чл. 142, ал.1, т.2.

ВНОСИТЕЛ:

Христо Гегелев

/